

TKI-toiminta – tapahtumat, toimeliaisuudet ja verkostot

Innovaatioista elinvoimaa – Kokonaisturvallisuuden klusteritapahtuma 27.8.2024

Kokonaisturvallisuuden klusteri -hanke järjesti 27.8.2024 Innovaatioista elinvoimaa – Kokonaisturvallisuuden klusteritapahtuman yhteistyössä EU-yrittäjäklustereiden ja ekosysteemien kanssa. Tapahtumassa kaikki yritysekosysteemit (Kone & Metalli, Materiaalitutkimus, Agri Food Cluster, Kuopio Health, Kuopio Water Cluster, bio- ja kiertotalous, DigiCenterNS, Energy Cluster) olivat edustettuina ja esittelemässä omaa toimintaansa kokonaisturvallisuuden edistämisen näkökulmasta. Tapahtuma kytki klustereiden tekemisen näkyvästi kokonaisturvallisuuden edistämiseen. Tilaisuus kokosi 77 osallistujaa, jotka edustivat hallintoa, oppilaitoksia, tutkimusta ja yrityksiä. Tapahtuma oli oivallinen mahdollisuus kokonaisturvallisuuden liittymäpintojen oivalluttamiseen, tematiikan jalkauttamiseen ja konkretisointiin yritys- ja TKI-toiminnassa. Tilaisuus mahdollisti eri toimijoiden kohtaamisen ja verkostoitumisen kokonaisturvallisuuden kysymysten äärellä, mikä avaa vuoropuhelun myötä mahdollisuuksia erilaisten tarpeiden tunnistamiseen sekä yhteiseen kehittämiseen, ratkaisuiden löytämiseen ja uusien ideoiden kehittelyyn ja innovointiin. Tilaisuudessa kuultiin tällaiseen toimintaan rohkeita puheenvuoroja niin klustereiden edustajilta kuin yrityksiltä (mm. Servica) ja järjestöiltä (Sytky ry). Alueelliset klusteriverkostot toimivat kehyksenä ja katalyyttinä kokonaisturvallisuuden klusterin organisoitumiselle ja sitouttavat avaintahoja mukaan klusterin rakentamisen ja sen vaikuttavan ja tuloksellisen toimintamallin kehittämisen ja vakiinnuttamisen työhön.

26.11.2024 Turvallisuus tehdään verkostoissa

Yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen Hiilineutraali Pohjois-Savo – vastuullisesti ja vaikuttavasti -hankkeen ja Savonia-ammattikorkeakoulun ilmastokriisihankkeen sekä kriittisiä aloja edustavien yritysten kanssa toteutettiin Pohjois-Savon pk-yrityksille suunnattu Turvallisuus tehdään verkostoissa -tapahtuma 26.11.2024. Tapahtumassa paneuduttiin yritysten ja kriittisen infran varautumiseen, toimintaympäristön laajoihin muutoksiin, vihreän siirtymän mahdollisuuksiin sekä tarjottiin näkökulmia muutosten ennakointiin. Tavoitteena oli kasvattaa pohjoissavolaisten toimijoiden valmiuksia sopeutumis-, ennakointi- ja varautumistyössä sekä aktivoida yhteistyötä ja verkostoja. Tilaisuus kokosi yhteen päättäjiä, yritysten ja yhtiöiden, tutkimuksen ja koulutuksen edustajia ja kehittäjiä energia-alan, vesihuollon, logistiikan ja vihreän siirtymän ympäriltä. Osallistujia oli 80.

Yrityshaastattelut kevät 2025

Tammi-huhtikuun 2025 aikana toteutettiin Keski- ja Ylä-Savossa yli 30 yritystapaamista etupäässä turvallisuusteknologiaa ja metallialaa edustavissa yrityksissä. Tavoitteena oli muodostaa käsitys avaintoimialojen yritysten kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden näkymistä kokonaisturvallisuuden tarpeita hyödyntävän ja yhteiskunnallista resilienssiä, mm. toimitusketjujen huoltovarmuutta ja yhteiskunnan kriittisten toimintojen kriisinkestävyyttä, kasvattavan liiketoiminnan kehittämisessä. Tapaamisissa käsiteltiin lisäksi yritysten

jatkuvuudenhallintaa: osaamisen huoltovarmuutta ja työvoiman saatavuutta, TKI-toimintaa ja tuotekehitystä sekä yrityskentän resilienssiä. Potentiaaliset yritykset tunnistettiin ja haastattelut toteutettiin yhdessä Navitas Kehitys Oy:n ja Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n asiantuntijoiden kanssa. Yritykset edustivat metalliteollisuuden osaamista, muovialaa, tekstiiliteollisuutta, puuteollisuutta, mekatroniikkaa ja optiikkaa. Tuloksista julkaistiin raportti [Loppuraportti Savo Yrityskaynnit 2025 FINAL.pdf](#) ja se esiteltiin yhteistyössä Savon Yrittäjien kanssa järjestetyssä Yritykset kokonaisturvallisuuden tekijöinä -tilaisuudessa 3.6.2025. Tilaisuus tuki yritysten keskinäistä verkottumista kokonaisturvallisuuden kontekstissa ja klusterin alueellisen verkoston rakentumista.

Lisäksi kokonaisturvallisuuden tematiikkaan liittyvistä yrityksistä on tavoitettu mm. Kuopion Vartiointipalvelu Oy, Leijona Catering ja Yara, ja turvallisuusteknologiaa valmistavia yrityksiä mm. 3D Talo Finland Oy, Kata Safety, Millog, Kelluu. Niin ikään hankkeessa on muodostettu tietoisuutta itäisessä Suomessa ajankohtaisista toimeliaisuuksista, kuten Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa turvallisuusteknologian ja kaksikäyttötuotteiden kehittämiseen ja viennin edistämiseen rakentuneista yritysverkostoista, kuten Borderland Security ja SavoDefence.

Yhteistyö itäisen Suomen elintarvikekehittämisen verkoston kanssa

Elintarvikealan ja laajemmin ruokajärjestelmän kehittämisen potentiaali on keskiössä osana kokonaisturvallisuuden edistämistä ja huoltovarmuutta ja se tarjoaa mahdollisuuksia laajalle TKI-yhteistyölle yritysten ja oppilaitosten kanssa itäisessä Suomessa. Yhteistyön avauksia rakennettiin hankkeen sparraamana Kouvola Innovationin (Kinno), XAMK:n ja LUT:n, UEF:n, Savonian AgriFood-klusterin ja kehitysyritys SavoGrow Oy:n tapaamisissa 19.–21.5.2025 Kuopiossa ja Suonenjoella sekä 11.9.2025 Kiteellä. Tapaamisiin liittyi vierailuita aktiivista kehittämistyötä alueella tekevissä alan yrityksissä (mm. Pakkasmarja Oy, Peltolan Juustola, Nordic Freeze Dry Oy). Itäisen Suomen elintarvikealan toimijoiden verkoston rakentuminen kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden tematiikan kehityksessä edustaa osaltaan ylimatekunnallisen kumppanuusverkoston muodostumista.

ResilEast-ohjelman valmistelu

Kokonaisturvallisuuden klusteri -hanke on ollut mukana valmistelemassa Itä-Suomen energiapäivillä 13.5.2025 julkistetun ResilEast-ohjelman sisältöjä. Ohjelma yhdistää uudella tavalla Suomen energihuollon ja maanpuolustuksen lisäten valtakunnallista resilienssiä ja vahvistaa erityisesti itäisen Suomen työllisyyttä ja koko maan taloutta. Ohjelman keskeisiä toimijoita ovat hankkeessa yhteiskehittämiseen osallistuneet U-Cont Joroisista ja Suomen Vetylaakso ry sekä LUT-yliopisto. Ohjelman edistäminen toteuttaa osaltaan tavoitetta itäisen Suomen kokonaisturvallisuuden kumppanuusverkoston rakentamista.

Kokonaisturvallisuuden tekijät -tapahtuma 12.-13.11.2025

Rautavaaran Metsäkartanolla järjestettiin 12.-13.11.2025 Kokonaisturvallisuuden tekijät -tapahtuma, joka kokosi kansallisesti asiantuntijoita, viranomaisia, vaikuttajia ja kehittäjiä laajasti yhteiskunnan eri aloilta. Kokonaisturvallisuutta tarkasteltiin laajasti eri tulokulmista

kuten rajaturvallisuus, yritysvastuu, hyvinvointi, toimeentulo ja kulttuuri. Tapahtuma edisti osaltaan klusterin alueellisen ja ylimaakunnallisen kumppanuusverkoston rakentumista. Tapahtumaan osallistui 60 henkeä.

Turvallisuuden tiedontuotannon ja TKI-toiminnan kansalliset verkostot

Hankkeessa on luotu laajalti yhteyksiä alueellisiin, ylimaakunnallisiin ja valtakunnallisiin kokonaisturvallisuuden sidosryhmiin ja toimijoihin, minkä voi katsoa edustavan kokonaisturvallisuuden ympärille rakentuvan TKI-toiminnan kehittymistä ja tiedontuotantoa tukevaa verkostoa.

Valtionhallinnon organisaatioista keskusteluja on käyty seuraavien tahojen kanssa: sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, ulkoministeriö, turvallisuuskomitea, resilienssikomitea, aluehallintovirasto (Itä-Suomen AVI, Lapin AVI), ELY-keskus. *Tutkimuslaitoksista* tavoitettuihin sidosryhmiin lukeutuvat Luonnonvarakeskus (LUKE), Ilmatieteenlaitos ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), GTK ja laitoksista KELA. *Korkeakouluista ja oppilaitoksista* sidosryhmiä edustavat Itä-Suomen yliopisto (UEF), Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto (LUT), Savonia-ammattikorkeakoulu, Kainuun ammattikorkeakoulu KAMK, XAMK, Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK, Savon ammattopisto SAKKY ja Ylä-Savon ammattopisto YSAO. *Yrittäjäjärjestöistä* sidosryhmiin on tavoitettu Savon Yrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto, Kauppakamari (Kuopio, Etelä-Karjala) ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK Pohjois-Savo. *Turvallisuusviranomaisia* edustavat Puolustusvoimat, Poliisi, Raja, Pelastustoimi (Pohjois-Savon pelastuslaitos, Etelä-Savon pelastuslaitos) ja Hyvinvointialue (Pohjois-Savon hyvinvointialue, HYVIL Oy), lisäksi Pohjois-Savon valmiustoimikunta. *Järjestöistä* on oltu yhteydessä Pohjois-Savon kylät ry:n ja kylien kanssa ja avattu yhteistyö Suomen Kylät ry:n valtakunnallisen Kylävara-hankkeen kanssa. Lisäksi Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ja Palopäällystöliitto.

Pohjois-Savon keskeisiä TKI-toimijoita ovat *älykkään erikoistumisen kärkialojen EU-yritysklusterit ja ekosysteemit*, joihin lukeutuvat Kone & Metalli, Materiaalitutkimus, Agri Food Cluster, Kuopio Health, Kuopio Water Cluster, bio- ja kiertotalous, DigiCenterNS, Energy Cluster sekä innovaatioiden kaupallistamista koordinoiva Business Center ja klusterit kokoava SuperEcosystem. Kokonaisturvallisuuden klusterin toiminta pyritään kytkemään Pohjois-Savon klustereita koordinoivaan superekosysteemiin ja eurooppalaiseen klusteriverkostoon. Hanke on osallistunut Pohjois-Savon EU-yritysklustereita yhdistävän BoostEco-hankkeen tapaamisiin ja yritysklustereiden kanssa on järjestetty tapahtumia ja tehty yhteistä kehittämistä.

Keskeisiä TKI-toimijoita ovat myös *Pohjois-Savon kunnat ja seudut*. Kunnista on tavoitettu Kuopio, Siilinjärvi, Rautavaara, Vieremä, Joroinen, Leppävirta ja Kiuruvesi, lisäksi Pieksämäki. Keskeisiä tahoja yritysten tavoittamisessa ja TKI-toiminnan edistämisessä ovat *seutujen kehitysyhtiöt Navitas, SavoGrow, SavoTech*.

Lisäksi ylimaakunnallisia yhteyksiä on rakennettu *itäisen Suomen maakuntien* hallintoihin: Kainuu, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Kymenlaakso. Klusterin rakentamistyötä on

esiteltä valtakunnallisessa alue-ennakoinnin seminaarissa lisämessä (2025) ja Itä-Suomen ELVAR-toimikunnan johtoryhmässä, Pohjois-Karjalan ja Kainuun Valmiusfoorumeissa. Kainuun. Ylimaakunnallisia yhteyksiä edustavat myös kokonaisturvallisuuden edistämisen verkostot kuten EKTURVA ja Pirkanmaan turvallisuusklusteri sekä alueelliset valmiustoimikunnat Itä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi. Hanke on myös osallistunut SM/VM yhteisen Alueellisen varautumisen tilannekuvan kehittämisen selvityksen valmistelutyöhön. Yhteistyötä on rakennettu Itäisen Suomen kokonaisturvallisuutta edistävien hankkeiden, kuten Kuopion kaupungin ja Savonia-ammattikorkeakoulun Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus -hankkeen ja Kainuun Rajakuntahankkeen kanssa.

Muita keskeisiä valtakunnallisia yhteyksiä edustavat Huoltovarmuusorganisaatio (MILPooli, Rakennuspooli, Yksityisen turva-alan pooli, Digipooli), Huoltovarmuuskeskus, Kyberosaamiskeskus (Jyväskylä).

Turvallisuuden tiedontuotannon ja TKI-toiminnan eurooppalaiset verkostot – ENDR-verkosto ja C2Lab-tapahtuma

Eurooppalaiset verkostot tukevat erityisesti yritysten tiedonsaantia eurooppalaisista rahoitusmahdollisuuksista, yhteistyöprojekteista ja kehittämisestä sekä kilpailutuksista ja hankinnoista. Klusteri on liittynyt jäseneksi ENDR-verkostoon (European Network for Defence-Related Regions). Verkosto toimii EU-komission tarjoamana tiedonvaihdon alustana, jonka tavoitteena on edistää PK-yritysten puolustus- ja kaksikäyttötuotteiden kehittämistä mm. rahoitusmahdollisuuksista saatavan tiedon ja EU-yhteishankkeiden muodossa sekä tuomalla yhteen alueellisia organisaatioita ja klustereita ja edistämällä puolustusteollisuuden ja -tutkimuksen tarpeiden huomioimista älykkään erikoistumisen strategiassa. Kokonaisturvallisuuden klusterin ja Kuopion vesiklusterin yhteistyössä EU-toimielimen, ECCP:n (European Cluster Collaboration Platform) kanssa Kuopiossa 29.-30.10.2025 järjestämä C2Lab-tapahtuma edustaa toimeliaisuutta verkostossa. Tapahtuman pääteemoina olivat Water Resilience ja Comprehensive Security. Tapahtuma oli erinomainen mahdollisuus erityisesti pk-yrityksille saada komissiolta sparrausta liiketoiminta- tai projekti-ideoille, löytää yhteistyökumppaneita ja verkostoitua kansainvälisissä yhteyksissä sekä yhteiskehittää EU-tason ja kansallisia projekteja ja saada tietoa EU-rahoitusmahdollisuuksista. Tapahtuma toimi samalla hyvänä esimerkkinä klusterin eurooppalaisen viitekehyksen muodostamasta tarjoomasta yrityksille. Tapahtumassa oli yli 50 osallistujaa edustaen kahdeksaa kansallisuutta. Näistä kokonaisturvallisuuden työpajaan ja siinä toteutuneeseen yhteiskehittämiseen osallistui 13 henkeä.

Muita kansainvälisiä yhteyksiä klusterin rakentamistyössä ovat Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto, Suomen EU-edustusto ja NATO-edustusto sekä Ruotsin Helsingin suurlähetystö. Pohjoismaisten yhteistyöverkostojen vahvistamista edustaa myös TAIEX-opintomatka Ruotsiin 21.–23.10., joka mahdollisti hyvien käytänteiden vaihdon kuntien CER-direktiivin valmistelun seurannassa ja implementoinnissa Suomessa, Virossa ja Ruotsissa kuntatasolla.